

нумерацію та обчислення підвищили інтерес дітей до математики та сформували математичні знання та уміння на більш високому рівні.

Список використаних джерел

1. Олійник, Г. Особливості соціалізації дітей з особливими потребами у сучасному українському суспільстві. *Social Work and Education*. Vol. 7, No. 2. Ternopil-Aberdeen, 2020. 178-185.
2. Чеботарьова О. В., Гладченко І. В. Учні початкових класів із порушеннями інтелектуального розвитку: навчання та розвиток : навчально-методичний посібник. Харків: Вид-во «Ранок», 2020. 128 с.

Левченко Вікторія,

*здобувачка II освітнього рівня (магістратура)
Криворізького державного педагогічного університету*

РОЗВИТОК ЛОГІЧНОГО МИСЛЕННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ НА УРОКАХ МАТЕМАТИКИ

Формування логічного мислення молодших школярів – важлива складова частини педагогічного процесу. Допомогти учням повною мірою виявити свої здібності, розвинути ініціативу, самостійність, творчий потенціал – одне з основних завдань сучасної школи. У початковій школі діти повинні опанувати елементи логічних процесів. Тому одним з найважливіших завдань, що стоять перед учителем початкових класів, є розвиток самостійної логіки мислення, яка б дозволила дітям будувати умовиводи, наводити докази, висловлювання логічно пов'язані між собою думки, робити висновки обґрунтовуючи свої міркування, а

також самостійно набувати знання. Математика саме той предмет, де можна це реалізувати.

Навчання в початковій школі є одним з найважливіших періодів у розвитку і формуванні людини [5]. Саме в початкових класах необхідно приділяти достатньо уваги розвитку логічного і критичного мислення школярів, тому що вміння логічно мислити, робити певні висновки без наочної опори, зіставляти судження за визначеними правилами є необхідною умовою щодо успішного засвоєння навчального матеріалу. Таку роботу необхідно проводити на всіх етапах і на кожному уроці, але основну роботу з розвитку логічного мислення необхідно проводити під час роботи над задачами. Під час проведення уроку математики у початковій школі необхідно використовувати різні інтерактивні технології навчання, які повинні спрямовуватися на кінцевий результат. Дивлячись на це, таку роботу необхідно розпочинати ще з першого класу, де учні на основі вивчення простих задач вчаться складати до них обернені, також задачі схожі з змістом, школярі вивчають підбір числових даних і складання задачі за виразом [7]. Школярі у яких учитель на уроках математики використовує ребуси, задачі на логіку, завдання на знаходження зайвого, головоломки, а також використовує кубики LEGO, щоденні 3, проблемні запитання чи завдання і надає можливість кожному учню виходити з даної ситуації по своєму, таким чином вони вчаться нестандартно мислити [3]. Розвитку критичного і логічного мислення також сприяє етап рефлексії на якому вчитель може дізнатись чого діти навчились на уроці, а також навчити учнів самостійно шукати істину і робити власні висновки [7]. Систематичне використання на уроках математики задач і завдань, спрямованих на розвиток логічного мислення, розширює математичний кругозір школярів і дозволяє впевнено використовувати математичні знання в житті.

Головна мета закладу загальної середньої освіти – це гармонійний розвиток кожної особистості. А одним із аспектів формування особистісних якостей учнів

є забезпечення відповідного розвитку логічного мислення, що є необхідною передумовою адаптації школярів до життя у соціумі. У державному стандарті початкової освіти наголошується, що математична освітня галузь сприяє розвитку логічного мислення учнів, математичного мовлення, серед цілей та завдань вивчення математики виділяється такі як: формування початкових навичок міркування, виявлення простих математичних залежностей в навколишньому світі, здатність робити усвідомлений вибір, розвиток математичного мислення [1]. Отже, можна зробити висновок, що у документах, які визначають освітній процес у початковій школі, велика увага приділяється саме розвитку мислення і зокрема, логічному.

Ми взяли для аналізу типові освітні програми для 1-2 класів НУШ під керівництвом Р. Б. Шияна та О. Я. Савченко, можемо сказати, що у них велика увага приділяється формуванню математичних понять [2]. Предметні поняття розвиваються від виділення функціональних ознак предметів і до перерахування ряду несуттєвих, істотних, але також яскраво виділені властивості істотних у групи предметів. У процесі оволодіння поняттями в школярів розвиваються всі розумові операції, а саме аналіз, який відбувається від практично дієвого, чуттєвого до розумового, від елементарного до поглибленого й синтез [5]. Щодо порівняння, то воно також має свої особливості. Спочатку в порівнянні учні легко виділяють відмінності й важче їм дається схожість, а далі поступово виділяється і порівнюється подібність. Говорячи про абстракцію у молодших школярів, то вона відрізняється тим, що за істотні ознаки приймаються зовнішні, які є найбільш яскравими. Учні легше абстрагують властивості предметів, ніж відносини і зв'язки [4].

Щодо підручників з математики для початкової школи, які створення за типовою освітньою програмою під керівництвом Романа Шияна або під керівництвом Олександри Савченко можна сказати, що майже всі ці підручники містять проблемні та пошукові завдання, метою яких є розвиток логічних

прийомів розумові дії, це може бути: порівняння, аналіз, синтез, класифікація, також задачі та вправи, які сприяють розвитку логічного мислення у школярів. Однак такі задачі та завдання часто сприймаються вчителем як додаткові та необов'язкові, так як у підручнику вони мають спеціальну позначку і адресовані переважно сильнішим учням. Зробивши аналіз підручників ми виявили, що таких завдань у підручниках недостатньо, а методика роботи з ними взагалі відсутня. Це є наслідком того, що в змісті типової освітньої програми й у вимогах до математичної підготовки немає вказівок для ознайомлення учнів із основними логічними поняттями, щодо формування їх логічної культури. І в результаті чого, вчитель не завжди приділяє цьому питанню належної уваги.

Нині перед сучасною освітою на передньому плані стоїть завдання щодо інтелектуального розвитку молодших школярів. Для реалізації даної мети учень повинен мати достатній рівень розвитку всіх видів пам'яті, уваги, уяви, мислення, а також здібності до аналізу та синтезу, абстрагування й узагальнення, вміння приймати рішення, доводити твердження і спростовувати їх. Вміння логічно мислити – це необхідна умова розвитку інтелекту особистості [2]. Із метою розвитку логічного мислення кожного учня вчителю необхідно до кожного уроку математики підбирати пізнавальні завдання, вправи та задачі з логічним навантаженням, інтелектуальні ігри. Це дасть можливість сформувати і розвинути весь інтелектуальний і творчий потенціал школярів і забезпечити перехід від репродуктивних, логічних дій до творчих. Треба використовувати різні технології навчання, але всі вони повинні працювати на кінцевий результат. Таким чином, можна зробити висновок, що саме логічні завдання є прекрасним засобом розвитку пам'яті, мислення, уваги та уяви. Вони розвивають вміння міркувати, виводити одне з іншого, підвищують активність думки молодших школярів.

Список використаних джерел

1. Буреева В. В. Навчально-методичний посібник з логіки. Харків: Основа, 2004. 324 с.
2. Державний стандарт початкової освіти. URL : <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/derzhavni-standarti>.
3. Осіпчук Л. Г. Розвиток логічного мислення учнів початкових класів на уроках математики. Фастів: вид-во Фастівський ліцей-інтернат, 2012. 33 с.
4. Панченко В. Розвиток логічного мислення на уроках математики *Гуманітарний вісник*. 2010. №24. 271с.
5. Скворцова С. О. Методика навчання розв'язування сюжетних задач у початковій школі: Навчально-методичний посібник для студентів за спеціальністю 6.010100 «Початкове навчання». Частина I. Методика формування в молодших школярів загального уміння розв'язувати сюжетні задачі. Одеса: ООО «Абрикос-Компани», 2011. 268 с.
6. Скворцова С. Н., Шевченко Т. П. Вчимося міркувати логічно. *Початкова освіта*. 2004. № 26. 2 с.
7. Сухарева Л. С. Логічні ігри. 1–4 класи. Харків: Вид-во «Ранок», 2012. 192 с. URL: <https://bit.ly/3Nj8ZZo>